

Kemijärven kaupungin yksityistieavustuskäytäntöjen päivitys

45/55.554/2020

TEKL 30.01.2020 § 6

Yksityistielain kokonaisuudistus astui voimaan 1.1.2019, mikä tarkoittaa merkittäviä muutoksia kunnan avustuksien myöntämisperiaatteisiin.

Kemijärven kaupunki päätti 24.10.2016 käynnistää hankkeen kaupungin alueella olevien yksityisteiden tilan selvittämiseksi. Tavoitteena oli myös aktivoida tiekuntien perustamisia. Hankkeeseen otettiin kilpailun kautta konsultti ja hanke alkoi helmikuussa 2018 kestäen noin vuoden. Hankkeen aikana pidettiin useita yleisötilaisuuksia kyläyhteisöissä ja kaupungin valtuustosalissa.

Yksityistielain muutoksen aiheuttamien vaikutusten arvioimiseksi on myös tehty valtuustoaloite Kemijärven kaupungille 12.11.2018. Valtuustoaloitetta on käsitelty teknisessä lautakunnassa 23.5.2019 § 68 ja kaupunginhallituksessa 3.6.2019 § 190. Valtuustoaloite on katsottu loppuunkäsittelyksi kaupunginvaltuustossa 17.6.2019 § 47.

Suomen tieverkko jaetaan hallinnollisesti maanteihin, katuihin ja yksityisteihin. Valtio toimii tienpitäjänä maanteiden osalta ja kunta asemakaava-alueiden katujen osalta. Tieosakkaat/tiekunnat ylläpitävät yksityisteitä. Yksityistielain mukaan yksityisteiden tienpitovelvollisuus ja siitä koituvat kustannukset ja vastuut kuuluvat tieosakkaille.

Yksityistielakia ei sovelleta omiin teihin, eikä pääsääntöisesti sopimusteihin. Oma tie on yhden kiinteistön alueella oleva, vain kiinteistön omistajan käytössä oleva tie. Sopimustieksi kutsutaan tietä, jonka käyttämisestä on sovittu maanomistajien kesken. Uuden yksityistielain mukaisesti kunta ei voi ohjata yksityistielain mukaista avustamista kiinteistöjen omille teille ja sopimusteille. Yksityistielain mukaisen avustamisen sijaan kunnat voivat avustaa kiinteistöjen omia teitä ja sopimusteitä kuntalain yleisen toimivallan nojalla. Kuntalain mukaisen avustuksen tulee edistää kunnan etua ja täyttää hallinnon yleiset periaatteet liittyen yhdenvertaisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Kemijärven kaupunki avustaa yksityisteiden ylläpitoa vanhan yksityistielain 95 §:n perusteella vuosittain valtuuston päättämällä määrärahalla. Kaupunki on tukenut vakituisen asutuksen pääsyteinä toimivia yksityisteitä ja omia teitä tekemällä teille lähinnä talviaurausta ja lanauksia sekä avustanut pienissä määrin peruskorjauksia. Kokonaiskustannukset ovat olleet vuositasolla n.230.000 euroa.

Kaupunki on suoraan avustanut vakituiselle asunnolle johtavia omia kulkuteitä talviaurausavustuksilla noin 7000 eurolla.

Kaikkiaan aurasavustettuja teitä on 728 kpl, pituus yhteensä 214 km. Näistä alle sadan metrin teitä on 304 kpl (pituus 15 km, lukumäärästä 42 %, pituudesta 7 %). Tällä hetkellä avustetaan 42 tiekuntaa (yht. 65 km) aurasavustuksilla tai palvelujen järjestämisellä, jotka ovat oikeutettuja myös uuden yksityistielain mukaisesti avustuksiin. Joten suurin osa vakituisen asunnon pääsysteiden tiekunnista on vielä ns.uinuvia tiekuntia tai ei ole ollenkaan tiekuntaa eikä mm.toimielintä.

Yksityisteiden avustamisesta on säädetty yksityisteistä annetussa laissa (358/1962), jonka 1.1.2019 voimaan tullut uusi yksityistielaki (560/2018) kumosi.

Uuden lain 84 §:n mukaan:

Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suorittavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään.

Laki merkitsee muutoksia kuntien avustuskäytäntöihin ja tehtäviin.

Tielautakunnat lakkaavat 31.12.2019 alkaen, jolloin tielautakuntien tehtävät siirtyvät pääosin maanmittauslaitokselle.

Tekninen vastuualue on valmistellut yksityisteiden avustusmallia yksityistielain kokonaisuudistuksen pohjalta.

Valmistelun aikana on selvinnyt, että lakiuudistuksen myötä kunnossapitoavustuksen piiristä poistuisi tällä hetkellä noin 150 km yksityisteitä, jotka eivät ole vielä perustaneet tiekuntaa tai tiekunta ei ole rekistereissä.

Uuden yksityistielain mukaiset avustuskriteerit yksityistiekunnille ja kunnan yleiseen toimialaan kuuluvien omien teiden tai sopimusteiden avustamisen kriteerit valmisteltiin ohjausryhmässä. Ohjausryhmä koostui toimihenkilöistä (Jukka Kuisma, Tapio Pöyliö ja Martti Valkola), kahdesta teknisen lautakunnan ja kahdesta kaupunginhallituksen nimeämistä luottamusmiehistä (Esa Pöyliö, Kristiina Lautamo, Anita Ruokamo ja Markku Harju).

(Kunnallistekniikan päällikkö Jukka Kuisma puh. 0400 391 814)

Päätösehdotus (kunnallistekniikan päällikkö): Yksityistieohjausryhmä on valmistellut yksityisteiden avustusmallia yksityistielain kokonaisuudistuksen pohjalta.

Valmistelun lopputuloksena on päätetty esittää uusi yksityisteiden avustamismalli:

Kaupunki toimii jatkossa pääasiassa avustusten käsittelijänä yksityistielakiin perustuvien yksityisteiden ja kuntalakiin perustuvien sopimus- ja pihateiden osalta. Kaupunki hoitaa lisäksi yksityistielain mukaiset velvoitteensa, kuten

liikennemerkkien ja sulkupuomien asentamisluvat. Kaupunki ei enää jatkossa hanki talvikunnossapitourakoitsijoita, vaan nämä tehtävät siirtyvät yksityisteiden tienpitovelvollisille tiekunnille, sopimus- ja pihateiden omistajille.

Seuraavat säännöt koskevat talvi- ja kesäkunnossapitoavustuksia.

Järjestäytyneet yksityistiet:

Kemijärven kaupunki avustaa järjestäytyneitä tiekuntia rahallisesti. Avustusta voidaan myöntää tien kunnossapitoon niille yksityisteille, joille on perustettu tiekunta ja se on rekisteröity maanmittauslaitoksen kiinteistöjärjestelmään.

Lisäksi yksityistien ja tiekunnan ajantasaiset tiedot tulee olla yksityistierekisterissä ja tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (Digiroad).

Tiekunnille myönnetään vuosittain rahallinen avustus valtuuston päättämän määrärahan puitteissa kunnossapitoon.

Avustusta myönnetään tiekunnille, joiden vaikutusalueella on vähintään yksi vakituisesti ja ympärivuotisesti asuttu kiinteistö, joka maksaa vakituisen asunnon kiinteistövero. Kiinteistön asukkaan on oltava kirjoilla Kemijärven kaupungissa ja asukkaan virallinen osoite on ko.kiinteistölle.

Avustusta myönnetään tiekunnan viimeiselle vakituiselle avustuskelpoiselle kiinteistölle asti.

Yksityistielain mukaisen avustuksen piiriin luetaan kaikki viralliset avustuskriteerit täyttävät tiekunnat. Tien käyttämistä muihin kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuviin kuljetuksiin ei saada kieltää, jos tiekunnalle myönnetään avustusta (yksityistielaki 85 §).

Avustusta voi hakea rekisteröintitoimien ollessa vielä kesken ja avustus maksetaan vasta, kun lain ja avustusehtojen vaatimukset täyttyvät. Avustusta haetaan lomakkeella, joka on saatavissa Kemijärven kaupungin internet-osoitteesta ja tekniseltä toimistolta.

Tiekunnan tulee ilmoittaa tiekunnan ja yhteyshenkilön ajantasaiset tiedot sekä muutokset myös kaupungille.

Yksityistielain mukainen avustus maksetaan avustuskelpoisen tiekunnan tien pituuden suhteessa avustussummien ollessa voimassa toistaiseksi.

Avustusmäärä lasketaan seuraavasti: 1000 €/km/v. Avustettavan tiekunnan tien pituuden tulee olla vähintään 100 m.

Sopimus- ja pihatiet:

Avustusta myönnetään teille, joiden vaikutusalueella on vähintään yksi vakituisesti ja ympärivuotisesti asuttu kiinteistö, joka maksaa vakituisen asunnon

kiinteistövero. Kiinteistön asukkaan on oltava kirjoilla Kemijärven kaupungissa ja asukkaan virallinen osoite on ko.kiinteistölle.

Sopimusteille ja pihateille kuntalain mukainen avustussumma on: 300 €/km/v tai vähintään 50 €/tie/v.

Voimaantulo:

Valtuusto päättää vuosittain kokonaisavustusmäärärahasta.

Voimassaolevat kunnossapito- ja avustuskäytännöt ovat voimassa 30.9.2020 asti.

Päivitetty uuden yksityistielain mukainen yksityisteiden avustusmalli tulee voimaan 1.10.2020 alkaen, jolloin aikaisemman päätöksen mukainen avustuskäytäntö päättyy.

Tekninen lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle em. yksityistieavustuskäytäntöjen hyväksymistä.

Päätös: Teemu Kostamovaara esitti, että jatketaan entistä käytäntöä. Petri Somppi ja Tarja Kaisanlahti kannattivat Teemu Kostamovaaran esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa oli tehty kunnallistekniikan päällikön esityksestä poikkeava kannatettu esitys, asia on ratkaistava äänestyksellä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat kunnallistekniikan päällikön esitystä vastaavat JAA ja ne, jotka ovat Teemu Kostamovaaran esityksen kannalla vastaavat EI. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritettussa äänestyksessä annettiin 3 JAA-ääntä (Juhana Kelloniemi, Kristiina Lautamo ja Kari Räisänen), 3 EI-ääntä (Teemu Kostamovaara, Tarja Kaisanlahti ja Petri Somppi) ja 1 tyhjää (Esa Pöyliö). Puheenjohtajan äänen ratkaistaessa, puheenjohtaja totesi hänen esityksen tulleen teknisen lautakunnan päätökseksi.